

Súd: Mestský súd Košice
Spisová značka: 82P/13/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7123214898
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Benková
ECLI: ECLI:SK:MSKE:2024:7123214898.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Košice sudkyňou JUDr. Máriou Benkovou vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti A., B., nar. XX.X.XXXX, C., nar. XX.X.XXXX a D., nar. XX.XX.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, Staničné nám. 9, Košice a E. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXX/X G. H., deti rodičov, matky: B. A., nar. XX.X.XXXX, bytom I. XXXX/XX, B., t. č. D. XXX/XX, J. K., a otca: A. A., nar. XX.X.XXXX, F. XXX/X G. H., v konaní o nariadenie ústavnej starostlivosti takto

rozhodol:

N a r i a d ť u j e u maloletých detí: B. A., nar. XX.XX.XXXX, C. A., nar. XX.XX.XXXX a D. A., nar. XX.XX.XXXX ústavnú starostlivosť v zariadení Centrum pre deti a rodiny DRaK so sídlom Hlavná 18, Prešov.

Matka je p o v i n n á prispievať na výživu každého z maloletých detí sumou rovnajúcou sa 30% životného minima na nezaopatrované nepľnoleté dieťa určené zák. č. 601/2003 Z.z. o životnom minime v platnom znení vždy do 20. dňa toho ktorého mesiaca vopred na účet zariadenia, do ktorého je dieťa umiestnené, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku.

Otec je p o v i n n ý prispievať na výživu každého z maloletých detí sumou rovnajúcou sa 30% životného minima na nezaopatrované nepľnoleté dieťa určené zák. č. 601/2003 Z.z. o životnom minime v platnom znení vždy do 20. dňa toho ktorého mesiaca vopred na účet zariadenia, do ktorého je dieťa umiestnené, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku.

Z r u š u j e uznesenie Mestského súdu Košice č.k. 82P/13/2023 z 28.08.2023, ktorým boli mal. deti neodkladne zverené do dočasnej starostlivosti Centra pre deti a rodiny DRaK, dňom právoplatnosti tohto rozsudku.

Konanie v časti o nariadenie ústavnej starostlivosti pľnoletej E. A., nar. XX.XX.XXXX z a s t a v u j e.

o d ô v o d n e n i e:

1. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice podal dňa 23.8.2023 podnet na nariadenie neodkladného opatrenia a ústavnej starostlivosti u maloletých detí A.. Uznesením zo dňa 28.8.2023 bolo Mestským súdom Košice začaté konanie o nariadenie neodkladného opatrenia a nariadenia ústavnej starostlivosti u maloletých detí.

2. Podnet odôvodnil tým, že spisová dokumentácia detí je na referáte sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately Košice - okolie vedená od roku 2015 z dôvodu žiadosti matky o pomoc pri riešení krízovej situácie v rodine. Z manželstva A. A., nar. XX.XX.XXXX a B. A., nar. XX.XX.XXXX, pochádza sedem maloletých detí - A. A., nar. XX.XX.XXXX, E. A., nar. XX.XX.XXXX, B. A., nar. XX.XX.XXXX, D. A., nar. XX.XX.XXXX, C. A., nar. XX.XX.XXXX, D. A., nar. XX.XX.XXXX a nebohý L. A.. Z mimomanželského

pomeru matky pochádza maloletý M. A., nar. XX.XX.XXXX, t. č. bytom u matky J. K., Ul. Lesná č. 352/25. Uznesením Okresného súdu Košice - okolie č. k. 9P/12/2022 zo dňa 20.01.2022, právoplatným dňa 02.03.2022, boli maloleté deti neodkladne umiestnené do dočasnej starostlivosti Centra pre deti a rodiny DRaK, Prešov. Uznesením Okresného súdu Košice - okolie č. k. 18P/6/2022 zo dňa 21.01.2022, právoplatným dňa 04.03.2022 bol maloletý D. neodkladne zverený do dočasnej starostlivosti Centra pre deti a rodiny Nižná Kamenica. Rozsudkom Okresného súdu Košice - okolie č.k. 18P/100/2022 bolo mal. deťom A.: E., nar. XX.XX.XXXX, B., nar. XX.X.XXXX, D., nar. XX.XX.XXXX a C., nar. XX.X.XXXX uložené výchovné opatrenie pobytom v Centre pre deti a rodiny DRaK a mal. D. bol umiestnený v Centre pre deti a rodiny G. B.. Výchovné opatrenie končí 8.9.2023. Rozsudkom Okresného súdu Košice - okolie č.k. 21P/155/2022 bola mal. Laura zverená do náhradnej osobnej starostlivosti A. I., nar. XX.X.XXXX. Zo sociálneho zisťovania v domácnosti otca vyplýva, že otec naďalej obýva chatrč v rómskej osade obce Nižná Myšľa. Je zariadená najnákladnejším nábytkom. Hygiena domácnosti je na nízkej úrovni. Tunajším úradom je vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie. Jeho príjem pozostáva z dávky v hmotnej núdzi v sume 62,10 Eur. Istý čas sa v domácnosti otca opätovne zdržiavala matka maloletých detí. Toho času sa matka maloletých detí zdržiava v domácnosti svojho druhu v Zemplínskej Teplici. Zo správy Centra pre deti a rodiny G. B. vyplýva, že maloletý D. navštevuje Materskú škôlku v Trebišove. V škôlke je obľúbený, komunikatívny, šikovný. V mesiaci apríli maloleté dieťa absolvovalo zápis do prvého ročníka Základnej školy, s tým, že po vyšetrení školskej zrelosti bolo odporúčanie odkladu školskej dochádzky. Počas Veľkonočných sviatkov maloleté dieťa kontaktovala matka prostredníctvom mobilného telefónu, kedy maloletému dieťaťu sľubovala návštevy. Do toho času maloleté dieťa nik z rodičov nenavštívil - zostalo to len pri sľuboch. Maloletému dieťaťu sú zabezpečované kontakty a osobné návštevy so súrodencami z Centra pre deti a rodiny DRaK. Zo správy Centra pre deti a rodiny DRaK vyplýva, že maloleté deti B., E. a C. sú umiestnené spolu v samostatne usporiadanej skupine. Pre maloleté deti je vhodné podporovať ich fungovanie v zariadení, vnášať pozitívne vzory správania. Pre maloleté deti je dôležité poznať možnosti a plány do budúcnosti v súvislosti s ich umiestnením, budovať ich pocit istoty a predvídateľnosti sveta, pocit bezpečia, potrebný pre ich pozitívny rast. Zo strany maloletých detí je očakávanie záujmu rodiny o ich život, zážitky a možnosti zažiť rodinné väzby v ich prirodzenom prostredí. Zariadenie naďalej považuje pobyt maloletých detí za účelný, s potrebou ďalšieho pôsobenia v rámci výchovy, podpory, oceňovaním a akceptáciou noriem. Úrad zisťoval možnosť zverenia maloletých detí do náhradnej rodinnej starostlivosti príbuzným, nik však nemá záujem ani možnosť zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloleté deti. Vzhľadom k tomu, že výchovné opatrenie končí dňa 08.09.2023, u maloletého D. je potrebné zabezpečiť nástup do školského zariadenia a je potrebné rozhodnutie súdu na preklopenie obdobia do rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti.

3. Súd uznesením z 28.8.2023 neodkladným opatrením zveril mal. E., B., C. a D. A. do dočasnej starostlivosti Centra pre deti a rodiny DRaK.

4. Rodičia sa v konaní žiadnym spôsobom nevyjadrili. Pojednávania sa nezúčastnili. Súd prejednal vec v ich neprítomnosti. Matka súdu oznámila, že jej jediným príjmom sú rodičovský príspevok a prídavky na deti, z čoho uhrádza bežné výdavky na chod domácnosti a starostlivosti o dieťa, nevlastní žiaden majetok, žije v spoločnej domácnosti s druhom a ich dieťaťom M.. Matka svoju neprítomnosť na pojednávaní ospravedlnila.

5. Súd vykonal dokazovanie stanoviskom kolízneho opatrovníka, oboznámením správy Centra pre deti a rodiny DRaK, správy ÚPSVaR Košice, správy obce Zemplínska Teplica, správy Sociálnej poisťovne a oboznámením pripojených spisov Okresného súdu Košice - okolie súdu č.k. 18P/100/2022, 18P/6/2022, 9P/255/2018 a 9P/12/2022 a zistil nasledujúci skutočný stav.

6. Kolízny opatrovník v správe z 21.11.2023 zotrval na skutočnostiach uvedených v podnete a uviedol, že zo sociálneho zisťovania v domácnosti otca maloletých detí vyplýva, že otec obýva chatrč v rómskej osade v obci Nižná Myšľa. Chatrč je zariadená základným nábytkom. Hygiena domácnosti je vedená na nízkej úrovni. Vykurovanie a prípravu jedla zabezpečuje piecka na tuhé palivo. Domácnosť je elektrifikovaná. Vodu otec odoberá zo spoločnej studne, ktorá sa nachádza neďaleko obydlia. Otec maloletých detí je vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie. Otec vo zvýšenej miere požíva alkoholické nápoje. Maloleté deti v zariadení nekontaktuje žiadnym spôsobom. Matka maloletých detí sa toho času zdržiava v obci J. K. spolu so svojim druhom L. N., nar. XX.XX.XXXX a ich mal. synom M. A., nar. XX.XX.XXXX. Z tohto dôvodu tunajší úrad požiadal Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trebišov, Oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately o prešetrenie pomerov na strane matky.

Stará matka maloletých detí, pani O. A., nar. XX.X.XXXX, v osobnom rozhovore uviedla, že nemá záujem o zverenie mal. detí do náhradnej osobnej starostlivosti, dokonca nesúhlasí ani s povoleným pobytom maloletých detí v jej domácnosti, nakoľko maloleté deti ju počas pobytov nerešpektujú. Vzhľadom k tomu, že rodinné, bytové a sociálne pomery v rodine maloletých detí sú z hľadiska zabezpečenia ich priaznivého psychického, fyzického a sociálneho vývinu nevhodné a rizikové, tunajší úrad navrhuje, aby súd po prevedení dokazovania a vypočutí účastníkov konania nariadil maloletým deťom E. A., nar. XX.XX.XXXX, B. A., nar. XX.X.XXXX, C. A., nar. XX.X.XXXX a D. A., nar. XX.XX.XXXX, ústavnú starostlivosť, ktorá bude vykonávaná v P. I. Q. O. L. Q. I. a rodičov maloletých detí zaviazal prispievať na výživu maloletých detí sumou rovnajúcou sa 30 % životného minima na jedno nezaopatrené dieťa, určené zákonom č. 601/2003 Z.z. o životnom minime v platnom znení vždy do 20. dňa toho ktorého mesiaca vopred zariadeniu na výkon rozhodnutia súdu, počnúc právoplatnosťou rozsudku. ÚPSVaR Trebišov v správa z 8.11.2023 uviedol, že rodinné, bytové a sociálne pomery v rodine matky detí hodnotí v súčasnosti z dôvodu nestabilného bývania ako nevhodné, rizikové a nie v prospech mal. detí. V domácnosti nie sú vytvorené vhodné podmienky pre zabezpečovanie osobnej starostlivosti všetkých matkiných mal. detí. Matka počas rozhovoru potvrdila a stotožňuje sa so súčasnou situáciou, že mal. deťom je v súčasnosti lepšie v centre pre deti a rodiny, kde majú mal. deti vytvorené vhodné podmienky a zabezpečený priaznivý psychický vývin, fyzický vývin a sociálny vývin. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti majú za to, aby mal. deti A. E., B., C. a D. boli umiestnené v zariadení na výkon rozhodnutia súdu, čo je v súčasnosti pre mal. deti najlepším riešením situácie mal. detí. Na pojednávaní dňa 22.1.2024 kolízny opatrovník navrhol zastaviť konanie o nariadenie ústavnej starostlivosti E. A. nakoľko táto dňa 21.12.2023 dosiahla plnoletosť a zariadenie opustila.

7. Centrum pre deti a rodiny DRaK v správe doručenej 10.10.2023 uviedlo, že maloleté deti sú v tomto zariadení od 25.1.2022. Sú v kontakte so starými rodičmi z obce Nižná Myšľa, deti boli k nej uvoľnené na prázdninový pobyt. Od septembra sa k nim pripojil aj brat D. o ktorého sa súrodenci postarali. Mal. deti sú adaptované na prostredie zariadenia, povinnú školskú dochádzku si plnia pravidelne. Momentálny pobyt mal. detí v zariadení považujú za účelný, s potrebou ďalšieho pôsobenia v rámci výchovy, podpory, oceňovaním a akceptáciou noriem. Centrum v správe z 15.1.2024 uviedlo, že Viktória zariadenie opustila z dôvodu plnoletosti, mal. B. absolvovala prázdninový pobyt u starej matky, mal. D. u predchádzajúcej profesionálnej rodiny a mal. C. bol v tábore. Deti kontaktujú starí rodičia a teta I..

8. Obec Zemplínska Teplica v správe doručenej 24.10.2023 uviedla, že matka sa zdržiavala v ich obci spolu s druhom L. N. a ich dvoma spoločnými deťmi, t.č. je Trebišove, majetok nevlastní, na verejnosti sa správa slušne.

9. Podľa správy Sociálnej poisťovne rodičia maloletého nie sú poberateľmi dávok z úrovne sociálnej poisťovne. Podľa správy ÚPSVaR Košice z 18.10.2023 matka maloletých poberá rodičovský príspevok vo výške 345,20 € mesačne a prídavok na jedno dieťa, otec poberá dávku v hmotnej núdzi vo výške 62,10 € mesačne.

10. Z pripojených spisov súd zistil, že uznesením Okresného súdu Košice - okolie č. k. 9P/12/2022 zo dňa 20.01.2022, boli maloleté deti neodkladne umiestnené do dočasnej starostlivosti Centra pre deti a rodiny DRaK, Prešov. Uznesením Okresného súdu Košice - okolie č. k. 18P/6/2022 zo dňa 21.01.2022 bol maloletý D. neodkladne zverený do dočasnej starostlivosti Centra pre deti a rodiny G. B.. Rozsudkom Okresného súdu Košice - okolie č.k. 18P/100/2022 bolo mal. deťom A.: E., nar. XX.XX.XXXX, B., nar. XX.X.XXXX, D., nar. XX.XX.XXXX a C., nar. XX.X.XXXX uložené výchovné opatrenie pobytom v Centre pre deti a rodiny DRaK a mal. D. bol umiestnený v Centre pre deti a rodiny G. B..

11. Podľa § 44 ods. 1 až 4 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v účinnom znení (ďalej len „zákon o rodine“), náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť. (2) Náhradná starostlivosť, na ktorej základe vznikajú vzťahy medzi maloletým dieťaťom a inou osobou, môže vzniknúť len rozhodnutím súdu a jej obsah tvoria práva a povinnosti vymedzené zákonom alebo súdnym rozhodnutím. (3) Náhradnou starostlivosťou je a) zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča (ďalej len „náhradná osobná starostlivosť“), b) pestúnska starostlivosť a c) ústavná starostlivosť. (4) Súd pri rozhodovaní o tom, ktorý zo spôsobov náhradnej starostlivosti zvolí, vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa.

12. Podľa § 54 ods. 2 písm. c) zákona o rodine, súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 nevedlo k náprave.

13. Podľa § 54 ods. 5 zákona o rodine, súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o ústavnej starostlivosti a označení zariadenia súd vždy prihliadne na citové väzby maloletého dieťaťa k rodičom, súrodencom a iným blízkym osobám a zohľadní možnosti zariadenia na utvorenie podmienok na zachovanie rodinných a citových vzťahov dieťaťa, jeho rodičov a súrodencov.

14. Podľa § 62 ods. 1, 3 zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. (3) Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

15. Podľa § 75 ods. 1 zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

16. Podľa § 76 ods. 1 zákona o rodine, výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

17. Podľa § 81 ods. 1, 2 zákona o rodine, ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné. (2) Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného zariadeniu, má toto zariadenie právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa, vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet maloletého dieťaťa.

18. Súd má po vykonanom dokazovaní za jednoznačne preukázané, že sú splnené podmienky a je v najlepšom záujme maloletých detí A., B., C. a D. nariadiť im ústavnú starostlivosť. Výchovné opatrenie svoj účel nespĺnilo. Rodičia nie sú schopní deťom zabezpečiť podmienky na návrat do rodinného prostredia, matka žije s novým partnerom a ich spoločným dieťaťom, nemá vytvorené podmienky na prevzatie detí do svojej starostlivosti. Otec záujem o deti neprejavuje, nemá vhodné podmienky na starostlivosť o deti, práve z jeho starostlivosti boli deti vyňaté a umiestnené v zariadení a k zmene odvtedy nedošlo. Súdu sa nepodarilo nájsť vhodnú osobu pre náhradnú osobnú starostlivosť, preto je nevyhnutné maloletých umiestniť do ústavnej starostlivosti. Konanie začalo aj ohľadne E. A., nar. XX.XX.XXXX, ktorá však počas konania nadobudla plnoletosť, preto súd konanie o nariadení ústavnej starostlivosti, týkajúcej sa jej, zastavil. Zároveň súd zrušil neodkladné opatrenie č.k. 82P/13/2023 z 28.8.2023, ktorým boli deti dočasne zverené do starostlivosti Centra pre deti a rodiny DRaK, a to dňom právoplatnosti rozsudku, pokiaľ nezanikne skôr, pretože jeho trvanie je určené len do 28.2.2024.

19. Matka maloletých detí poberá rodičovský príspevok a prídavok na jedno dieťa, otec mal. detí nemá príjem, okrem dávok v hmotnej núdzi. Vzhľadom k majetkovým pomerom rodičov, súd uložil obom rodičom povinnosť platiť výživné na každé z detí len v minimálnej zákonom stanovenej výške, a to 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa podľa osobitného zákona mesačne a to počnúc právoplatnosťou rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie na Mestský súd Košice do 15 dní odo dňa jeho doručenia (§ 355 ods. 1 a § 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§363 Civilného sporového poriadku).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 62 odsek 1, odsek 2 CMP, odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Podľa § 63 CMP, v odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia alebo návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.